

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра терапевтичної стоматології

**ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ
СТОМАТОЛОГІЇ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

факультет, курс: стоматологічний, III

Львів - 2022

Укладачі:

Пасько О.О., доцент, канд.мед.наук

Ярко Н.Б., доцент, канд.мед.наук, зав. практикою медуніверситету

Фурдичко А.І., доцент, докт.мед.наук

Довганик В.В., доцент, канд.мед.наук

Бариляк А.Ю., доцент, канд.мед.наук

Бучковська А.Ю., доцент, канд.мед.наук

Хороз Л.М., доцент, канд. мед. наук

Пасічник М.А., асистент, канд. мед. наук

Федун І.Р., асистент, канд.мед.наук

Ільчишин М.П., асистент, канд.мед.наук

Горбань І.І., асистент

Яричківська Н.В., асистент

За редакцією завідувача кафедри терапевтичної стоматології професора
Зубачика В. М.

Рецензенти:

Пришко З.Р. – доцент кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ імені Данила
Галицького

Стадник У.О. – доцент кафедри терапевтичної стоматології ФПДО ЛНМУ імені
Данила Галицького

Методичні вказівки обговорені та затверджені на методичному засіданні
кафедри терапевтичної стоматології (Протокол № 8 від 30 березня 2022 р.) та на
засіданні методичної комісії зі стоматологічних дисциплін (Протокол №_ 2 від
31 березня 2022р.).

Предметом проходження виробничої лікарської практики є виконання стоматологічних маніпуляцій, що охоплюють весь спектр профілактичної роботи лікаря-стоматолога, і медичних стоматологічних маніпуляцій помічника лікаря терапевта-стоматолога і лікаря-стоматолога, які базуються на питаннях етіології, патогенезу, клінічних проявах захворювання зубів і тканин пародонта та методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходах щодо запобігання найпоширенішим захворюванням.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження виробничої лікарської практики для студентів 3 курсу стоматологічного факультету передбачено в тому випадку, коли студентом набуті знання з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, фармакології, внутрішньої медицини, соціології, а також з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – терапевтичної стоматології, що передбачає інтеграцію "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої практики

Метою проходження виробничої лікарської практики є перевірка та закріплення знань і практичних навичок лікаря терапевта-стоматолога, отриманих студентами відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Основними завданнями проходження виробничої практики є:

- Використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).

- Визначати зміст організації роботи терапевтичного стоматологічного відділення поліклініки, дотримуватися лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режиму, демонструвати знання щодо методів стерилізації стоматологічного інструментарію та порядку догляду за ним.

- Проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовувати на практиці провідні синдроми і симптоми у терапевтичній стоматології, обґрунтувати і формулювати попередній діагноз; вміти аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, формулювати остаточний діагноз основних захворювань, визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології, складати план лікування хворого на карієс, його ускладнення та некаріозні ураження в залежності від форми, перебігу захворювання, віку та загального стану пацієнта, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх первинну та вторинну профілактику.

- Оволодіти методами знеболення при лікуванні одонтопатології, препарування каріозних порожнин за Блеком, роботи стоматологічним інструментарієм і ендодонтичними інструментами, методиками роботи з пломбувальними матеріалами хімічного, світлового твердіння, для тимчасових пломб і кореневих каналів.

- Оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта.

- Проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації по гігієні

порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.

- Ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря стоматолога-терапевта, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

– *Інтегральна:* Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– *Загальні:*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- *Фахові компетентності спеціальності (ФК):*

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолищевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Матриця компетентностей освітньої компоненти «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»

Програмні компетентності	Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології ОК 59
<i>Загальні компетентності</i>	
ЗК 13 датність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+
ЗК 23 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+
ЗК 33 датність застосовувати знання у практичній діяльності.	+
ЗК 43 датність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+
ЗК 53 датність спілкуватися англійською мовою.	+
ЗК 63 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+
ЗК 73 датність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+
ЗК 83 датність до адаптації та дії в новій ситуації.	+
ЗК 93 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+
ЗК 103 датність бути критичним і самокритичним.	+
ЗК 113 датність працювати в команді.	+
ЗК 123 Прагнення до збереження навколишнього середовища.	+
ЗК 133 датність діяти соціально відповідально та свідомо.	+
ЗК 143 датність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+

ЗК 15 датність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+
Фахові компетентності	
ФК 1 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+
ФК 2 Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	+
ФК 3 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	+
ФК 4 Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 5 Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 6 Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 7 Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями.	+
ФК 8 Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	+
ФК 9 Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 10 Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	+
ФК 11 Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	+
ФК 12 Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	+

ФК 13 Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	+
ФК 14 Спроможність ведення нормативної медичної документації.	+
ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	+
ФК 16 Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	+
ФК 17 Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	+
ФК 18 Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	+

–

БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Практика студентів III курсу проводиться на університетських клінічних базах та базах практики, які відповідають вимогам програм. На основі баз практики щорічно заповнюється паспорт закладу охорони здоров'я, який підписує його керівник.

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Університет завчасно укладає договори. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами та може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років. При наявності у договорах (контрактах) на навчання студентів питання практики окремі договори не укладаються.

Перелік баз практики Університету, терміни її проведення, приблизна кількість студентів, прізвища керівників практики від бази щорічно затверджуються наказами ректора Університету та начальника Департаменту охорони здоров'я обласної (міської) державної адміністрації.

Студенти можуть самостійно обирати базу проходження практики і пропонувати його для використання. Відділ практики розглядає звернення керівників закладів охорони здоров'я у терміни не пізніше, ніж за 2 місяці до початку практики.

Для студентів-іноземців бази практики можуть бути розташовані як на території країн-замовників на фахівців, так і в межах України.

КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Керівництво практикою на базах здійснюють: керівник від навчального закладу, загальний керівник від бази, безпосередній керівник від бази практики (терапевтичного відділення стоматологічних поліклінік м. Львова).

Керівниками виробничої практики від навчальних закладів призначаються наказом ректора ЛНМУ ім. Данила Галицького – доценти, асистенти кафедр, які безпосередньо брали участь у навчальному процесі з дисципліни «Терапевтична стоматологія», за якою проводиться виробнича практика.

Керівник практики від вищого навчального закладу перед початком практики контролює готовність баз практики до прибуття студентів-практикантів; забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед прибуттям студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики і техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, методичні рекомендації чи інші документи, перелік яких встановлює навчальний заклад); повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі або предметною (цикловою) комісією, а саме: подання письмового звіту з виробничої практики; при співпраці з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно програми студентів-практикантів; проводить з ними обов'язковий інструктаж з охорони праці та техніки безпеки; контролює виконання студентами-практикантами правила внутрішнього трудового розпорядку; контролює відвідування студентами бази практики; у складі комісії приймає поточний і підсумковий контроль з практики; подає завідувачу кафедрою письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Загальний керівник від бази призначається наказом головного лікаря стоматологічної поліклініки, яка є базою практики. Керівник від бази практики: підбирає досвідчених фахівців (стоматологи-терапевти 1-ї або вищої категорій), які безпосередньо керуватимуть практикою студентів; разом з керівником від навчального закладу доводить до відома студентів програму практики, організовує і контролює її відповідність програмі, затвердженим графіку проведення практики; проводить інструктаж студентів з охорони праці і техніки безпеки, контролює її дотримання; спільно з керівниками практики від вищого навчального закладу у відповідності з програмою практики організовує читання лекцій і доповідей студентам провідними спеціалістами стоматологічної поліклініки, проведення семінарів і консультацій з найновіших досягнень медицини; спільно з керівником практики від навчального закладу організовує переміщення студентів на робочих місцях; звітує перед головним лікарем лікувального закладу про хід і підсумки проходження виробничої практики студентами.

Безпосередні керівники практикою призначаються наказом головного лікаря лікувального закладу, яка є базою практики. Безпосередні керівники; забезпечують безпосереднє керівництво практикою студентів на робочих місцях терапевтичного відділення стоматологічних поліклінік; забезпечують необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння студентами навичок, умінь, знань у відповідності до програми практики; організовують роботу студентів на робочих місцях; контролюють дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, виконання програми практики; негайно доповідають загальному керівнику практики від бази і керівнику від навчального закладу про всі порушення студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, невиконання програми; ведуть облік присутності студентів на робочих місцях під час практики; подають письмові об'єктивні характеристики виробничої діяльності кожного студента-практиканта.

Студенти при проходженні практики зобов'язані: повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики; виконувати діючі в лікувальному закладі правила внутрішнього розпорядку; ознайомитися і суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки і виробничої санітарії; нести відповідальність за доручену роботу; вести щоденник виробничої практики та іншу звітну документацію, передбачену навчальною програмою; подати керівнику практики письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених програмою практики; своєчасно скласти звіт з практики і з'явитись на поточний і підсумковий контроль згідно графіку на кафедрі терапевтичної стоматології ЛНМУ імені Данила Галицького.

Схема звіту викладача-керівника виробничою практикою студентів

1. Назва стоматологічної поліклініки або кабінету, її адреса.
2. П.І.П. головного лікаря та зав. терапевтичного відділення (баз практики).
3. Кількість студентів, що працювали (прізвище, група). Терміни початку та закінчення виробничої практики.
4. Санітарно-просвітницька робота студентів.
5. Виконання студентами програми виробничої практики (якість ведення щоденника, написання підсумкового звіту).
6. Науково-консультативна допомога викладача ЛНМУ ім. Данила Галицького.
7. Відношення до практики студентів і співробітників базових стоматологічних поліклінік (задовільне або незадовільне).
8. Недоліки, відмічені під час проведення виробничої практики та шляхи їх подолання.
9. Загальні зауваження та побажання щодо проведення виробничої практики.
10. До звіту додати списки студентів із зазначенням номерів груп, балами за освоєння практичних навичок, результати підсумкового контролю з виробничої практики.

**Структурований план проходження виробничої практики
«Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології»**

Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів	Рік навчання/семестр	Вид контролю
Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології	2	2,5 кредити/75 годин	III курс/VI семестр	Диференційований залік

**ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ «ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА
З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»**

Тематичний план практики з терапевтичної стоматології

№	Тема	К-ть днів
1	Структура та обладнання стоматологічної клініки. Етика та деонтологія в стоматології. Техніка безпеки. Методи клінічного обстеження стоматологічного хворого. Додаткові методи обстеження в стоматології. Медична стоматологічна документація.	1
2	Зубні відкладення, їх види. Механізм утворення, структура, хімічний склад. Професійна гігієна порожнини рота, оцінка її ефективності та значення у профілактиці стоматологічних хвороб. Ультразвуковий та порошокструменевий методи зняття зубних відкладень. Методика застосування.	1
3	Знеболення в терапевтичній стоматології, види, методи, засоби, показання до використання. Допомога при невідкладних станах	1
4	Карієс зуба. Статистичні показники карієсу зуба. Клінічні класифікації карієсу. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
5	Ураження твердих тканин зуба некаріозного походження. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
6	Гострі та хронічні форми пульпіту. Етіологія, патогенез, клініка і диференційна діагностика.	1
7	Систематика методів лікування пульпітів. Ефективність, можливі ускладнення. Характеристика медикаментних засобів. Пломбування кореневих каналів, методики, матеріали.	1
8	Гострі та хронічні верхівкові періодонтити. Етіологія, патогенез, клініка і диференційна діагностика.	1
9	Принципи і схема лікування верхівкових періодонтитів. Заапикальна терапія. Лікарські препарати. Особливості механічної та медикаментної оборобки кореневих каналів при лікуванні періодонтитів. Пломбування кореневих каналів, методики, матеріали.	1

10	Фізіотерапевтичні методи лікування хвороб ендодонта. Диференційований залік	1
----	--	---

Перелік вмінь та практичних навичок, які повинен виконати студент під час практики

№ п/п	Назва уміння, практичної навички	Оцінка в балах
1.	Робота з медичною документацією. Заповнення і ведення амбулаторної історії хвороби стоматологічного хворого.	3-5
2.	Робота з стоматологічним обладнанням та інструментами, Стерилізація.	3-5
3.	Провести клінічне обстеження хворого з патологією зуба: 11. скарги 12. анамнез 13. зовнішньоротове обстеження 14. внутрішньоротове обстеження 15. перкусія 16. пальпація 17. рухомість	3-5
4.	Провести додаткові методи обстеження зубів - оцінка гігієнічного стану порожнини рота (ГІ) - температурна діагностика - визначення інтенсивності коричневої пігментації емалі при флюорозі зубів - кольорові тести з барвниками - ТЕР- тест - ЕОД - рентгенологічні методи обстеження зубів Формулювання діагнозу	3-5
5.	Виконати знеболення 1. аплікаційне 2. інфільтраційне 3. провідникове	3-5
6.	Відпрепарувати каріозні порожнини різної локалізації (I-V класів за Блеком).	3-5
7.	Запломбувати каріозні порожнини 1. тимчасовими пломбами 1. цементами 2. композиційними матеріалами хімічного затвердіння 3. композиційними матеріалами світлового затвердіння	3-5
8.	Накладати кофердами	3-5

9.	Провести видалення зубних відкладень	3-5
10.	Провести вибілювання зубів	3-5
11.	Провести сеанс ремінералізуючої терапії.	3-5
12.	Покрити зуби лікувальними та профілактичними лаками, гелями	3-5
13.	Провести герметизацію фісур	3-5
14.	Провести розкриття порожнин зубів всіх груп	3-5
15.	Лікування пульпіту: <ol style="list-style-type: none"> 1. біологічний метод 2. метод вітальної ампутації 3. метод вітальної екстирпації 4. метод девітальної екстирпації 5. комбінований метод 	3-5
16.	Лікування періодонтиту: <ul style="list-style-type: none"> • механічна обробка кореневого каналу різними ендодонтичними інструментами • антисептична і медикамента обробка кореневого каналу • obturaція кореневого каналу пастами • obturaція кореневого каналу внутрішньоканальним штифтом • методика відновлення коронки зуба анкерним штифтом 	3-5
17.	Провести дренаж верхівкового періодонту	3-5
18.	Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні пульпіту, періодонтиту	3-5
19.	Провести інтрадентальний електрофорез	3-5
20.	Вміти надати допомогу хворому при непритомності, колапсі, шоку	3-5
21.	Виписати рецепти медикаментів та призначити фізіотерапевтичне лікування	3-5
22.	Провести професійну гігієну порожнини рота	3-5
23.	Дати рекомендації щодо гігієни порожнини рота	3-5

24.	Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи	3-5
	Сума балів за виконання практичних навичок	

Методи контролю

Методи контролю повинні відображати систему оцінювання практики за традиційною (чотирибальною) та 200-бальною шкалою. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (мінімум 72 бали – максимум 120 балів), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (мінімум 50 балів – максимум 80 балів). Загальна кількість: 122 – 200 балів.

Критерії оцінювання виконання практичних навичок:

- виконання практичної навички без помилок - 5 балів,
- виконання практичної навички з окремими недоліками, виправленими самим студентом - 4 бали,
- виконання практичної навички з недоліками, скоригованими викладачем - 3 бали,
- не виконано практичну навичку - 0 балів

Підсумковий контроль студенти 3 курсу стоматологічного факультету складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від медуніверситету і від виробничих баз практики (за можливістю). До захисту практики на підсумковому занятті допускається студент, який на 100% виконав програму виробничої практики, надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту щоденника, та набрав мінімальну кількість балів за поточне проходження практики (72 бали), представив звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Після цього студенти отримують буклети з тестовими завданнями для написання диференційованого заліку.

База тестових завдань складена на основі банку тестових даних «Крок-2» «Стоматологія», які допущені МОЗ України 2010-2015 р.р. (знаходяться в інтернеті на сайті кафедри терапевтичної стоматології).

Тестові завдання в кількості 80 шт. складені у буклети. Крім того, додаються бланки для відповідей студентів. Тестові завдання повністю охоплюють матеріал з розділу терапевтичної стоматології «Одонтологія».

Критерії оцінки знань студентів при розв'язанні тестових завдань:

«відмінно» – від 70 до 80 правильних відповідей, тобто від 87-100% тестових завдань;

«добре» – від 60 до 69 правильних відповідей, тобто від 75-86% тестових завдань;

«задовільно» – від 50 до 59 правильних відповідей, тобто від 63-74% тестових завдань;

«незадовільно» – менше 50 правильних відповідей, тобто менше 62% тестових завдань.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з практики незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали з практики для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю:

1. Карієс зуба. Визначення. Епідеміологія карієсу: розповсюдженість, інтенсивність, приріст інтенсивності; методики їх визначення.
2. Класифікація карієсу (робоча).
3. Теорія виникнення та розвитку карієсу Міллера. Суть, позитивні та негативні сторони.
4. Теорія виникнення та розвитку карієсу Д.А. Ентіна. Суть, позитивні та негативні сторони.
5. Теорія виникнення та розвитку карієсу А.І. Робакова. Суть, позитивні та негативні сторони.
6. Теорії виникнення та розвитку карієсу Є.В. Боровського. Суть, позитивні та негативні сторони.
7. Сучасне трактування етіології карієсу зубів. Види мікроорганізмів ротової порожнини. Фактори, що обумовлюють їх карієсогенність.
8. Тест емалевої резистентності. Суть, методика проведення, інтерпретація результатів.
9. Поняття структурної та функціональної резистентності емалі. Поняття та значення зубного ліквору.
10. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого початкового (в стадії плями) карієсу.
11. Лікування гострого початкового карієсу (в стадії білої плями). Лікарські засоби, методики.
12. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого поверхневого карієсу.
13. Патоморфологія, клініка, діагностика хронічного поверхневого карієсу.
14. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого середнього карієсу.
15. Послідовність і етапи лікування гострого середнього карієсу.
16. Патоморфологічні зміни тканин зубів при хронічному середньому карієсі.
17. Клініка, діагностика хронічного середнього карієсу.
18. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого глибокого карієсу.

19. Лікування гострого та хронічного середнього карієсу.

20. Послідовність та особливості етапів лікування гострого глибокого карієсу в одне відвідування. Лікувальні пасти: групи, склад, властивості, механізм дії, особливості приготування і накладання.

21. Лікування гострого глибокого карієсу в два відвідування. Послідовність та особливості етапів.

22. Патоморфологія, клініка, діагностика хронічного глибокого карієсу.

23. Лікування хронічного глибокого карієсу. Послідовність етапів та особливість лікування.

24. Квітучий карієс: визначення, причини розвитку, клінічні прояви та діагностика.

25. Вибір тактики препарування каріозних порожнин з урахуванням індивідуальної карієсрезистентності та вітальності зуба, властивостей пломбувальних матеріалів.

26. Лікування квітучого карієсу. Групи лікарських засобів, особливості призначення, дозування.

27. Причини виникнення та профілактика вторинного карієсу.

28. Патоморфологія, клініка та діагностика вторинного карієсу.

29. Некаріозні ураження зубів. Класифікація за Патрикеевим. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпоплазія, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішним.

30. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають після прорізування зубів: травматичні та хімічні ураження.

31. Гіперестезія зубів: причини розвитку, види.

32. Лікування гіперестезії: групи сучасних десенситайзерів, склад, властивості, методики використання.

33. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування клиноподібного дефекту.

34. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування ерозії емалі зуба.

35. Зміни кольору зубів (дисколорити) та методи їх усунення.

36. Поняття реставрації зубів. Планування побудови реставрації. Інструменти та аксесуари для її проведення та фінішної обробки.

37. Методи і засоби знеболення при лікуванні карієсу.

38. Профілактика карієсу. Визначення. Види профілактики. Значення індивідуальної та суспільної профілактики.

39. Використання фізичних методів в комплексній терапії карієсу: показання, протипоказання, механізм дії, методика проведення.

40. Пульпіт. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація пульпітів

41. Знеболення при лікуванні пульпіту: види, показання. Групи анестетиків, механізм дії, порівняльна характеристика щодо ефективності та токсичності. Премедикація: поняття, лікарські речовини, особливості проведення.

42. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, стандарти ISO. Призначення, правила застосування.

43. Біологічний метод лікування пульпіту. Визначення. Показання та протипоказання. Послідовність та особливість етапів лікування. Обґрунтування вибору лікувальних паст.

44.. Вітальна ампутація: визначення, показання, протипоказання. Послідовність та особливості етапів лікування. Можливі ускладнення.

45. Вітальна екстирпація: визначення, показання та протипоказання. Послідовність та особливості етапів лікування.

46. Девітальна екстирпація. Визначення, показання та протипоказання. Послідовність та особливості етапів лікування.

47. Комбінований метод лікування пульпіту. Визначення, послідовність та особливості етапів лікування.

48. Девітальна ампутація. Визначення. Показання та протипоказання. Ефективність методу. Послідовність та особливість етапів лікування.

49. Препарування кореневих каналів при лікуванні пульпітів. Механічне та хімічне розширення кореневих каналів. Інструменти, сучасні технології.

50. Способи пломбування кореневих каналів при лікуванні пульпіту: метод центрального штифта, латеральної конденсації гутаперчі, холодної і теплої вертикальної конденсації гутаперчі. Помилки та ускладнення.

51. Помилки та ускладнення при лікуванні пульпіту. Профілактика, способи усунення.

52. Періодонтит. Визначення, етіологія та патогенез. Класифікація періодонтитів

53. Лікування гострого серозного верхівкового періодонтиту інфекційної етіології: принцип лікування, послідовність та особливості етапів лікування.

54. Лікування гострого травматичного верхівкового періодонтиту. Особливості лікування в залежності від виду травми.

55. Лікування гострого медикаментозного верхівкового періодонтиту. Послідовність та особливість етапів лікування, антидот-терапія.

56. Лікування гострого верхівкового гнійного періодонтиту. Послідовність та особливості етапів. Невідкладна допомога.

57. Лікування хронічного фіброзного верхівкового періодонтиту. Послідовність та особливості етапів лікування.

58. Лікування хронічного верхівкового гранулюючого періодонтиту в одне відвідування: показання, методика. Послідовність та особливості етапів лікування. Вибір пломбувального матеріалу та методу пломбування кореневого каналу.

59. Послідовність та особливості етапів лікування хронічного гранульоматозного верхівкового періодонтиту. Методи впливу на за апікальне вогнище інфекції.

60. Лікування загострення хронічного гранульоматозного верхівкового періодонтиту. Послідовність та особливості етапів лікування.

61. Послідовність та особливості етапів лікування загострення хронічного періодонтиту, ускладненого періоститом.

62. Лікування хронічного верхівкового періодонтиту в скорочені терміни. Показання. Послідовність та особливості етапів лікування.

63. Поняття реставрації зубів. Планування побудови реставрації вітальних зубів та зубів після ендодонтичного лікування.

64. Помилки та ускладнення при ендодонтичному лікуванні верхівкового періодонтиту. Профілактика, способи усунення.

65. Способи пломбування кореневих каналів при лікуванні пульпітів, періодонтитів. Особливості вибору силерів та методу obturaції каналів за допомогою філерів (метод центрального штифта, вертикальної і латеральної конденсації гутаперчі).

66. Використання фізичних методів в комплексній терапії пульпітів, періодонтитів: показання, протипоказання, особливості призначення, методика проведення.

Зразок щоденника практики

№ п/п	Дата	ПІБ, рік народження	Порядковий № відвідування	Скарги	Об'єктивне дослідження	Діагноз	Лікування
	19.07.20р	Кушнір О.П., 1960 р.н.		Короткочасні болі в ділянці нижніх бокових зубів зліва при прийомі їжі.	Глибока каріозна порожнина (I кл. за Блекум) в 36 зубів, яка заповнена залишками їжі. Дентин розм'якшений, болючий при зондуванні на дні та стінках порожнини, реакція на температурні подразники болюча, зникає після усунення подразника. Перкуторна реакція від'ємна. Електрозбудливість – 8 мкА	Гострий глибокий карієс 36 зуба.	Знеболення, препарування каріозної порожнини, медикамент на обробка, лікувальна прокладка (.....), ізолювальна прокладка (.....), пломба 3 (.....)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Данилевський Н.Ф. Пропедевтика терапевтичної стоматології / Н.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сидельникова, А.Ф. Несин, И.Г. Дикова // М: 2017. - 400 с.
2. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології (підручник) — А.В. Борисенко, М.Ф. Данилевський, Л.Ф. Сидельникова та ін., 2020. – 456 с.
3. Пропедевтика терапевтичної стоматології: фантомний курс, лекційний матеріал / Л.О. Цвих, О.А. Петришин, В.В. Кононенко, М.В. Гисик.- Львів, 2002,- 159 с.
4. Терапевтична стоматологія / За ред. проф. А.К. Ніколішина.- Вінниця: Нова Книга, 2012 - С. 379-427.
5. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія / За ред. Проф. А.В. Борисенка. – Київ: Медицина, 2017. – 664 с.
6. Т. Петрушанко, А. Ніколішин, Н. Іленко, Е. Ніколішина, І. Іваницький. Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів. – Київ: Центр навч. Літератури, 2018. – 288 с.

Додаткова:

1. Тимофеев О. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология. В 2-х книгах. Книга 1. Київ: Медицина, 2020 - 992 с.
- Р. Самусев, С. Дмитрієнко Основи клінічної морфології зубів 2018 Навчальна книга – Богдан 352 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Офіційний сайт Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: <http://www.meduniv.lviv.ua/>

Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки: Електронний каталог бібліотеки.

Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники.

Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. <http://bookmed.by/stomatologiya/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanij-skorikova-l-a.html>

2. http://dentalss.org.ua/load/kniga_stomatologia/obshhaja_stomatologija/propedevtika_stomatologicheskikh_zabolevanij/6-1-0-422
3. <http://www.library.gov.ua/novi-nadkhodzhenia/stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2/802-stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2>
4. <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>
5. http://stom.at.ua/load/ehlektronnye_knigi/terapevticheskaja_stomatologija/5
6. <http://www.stomatkniga.ru/http://fb2.booksgid.com/medicina/76513-k-kapustin-stomatologiya.html>
7. <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>
8. <http://www.webmedinfo.ru/borovskij-e-v-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik-dlya-studentov-medicinskix-vuzov.html>